Team Bewustzijn & Positionering

Een team is een groep mensen verbonden door een gemeenschappelijk doel. Een groep is niet noodzakelijkerwijs ook een team. Teams hebben gewoonlijk leden met extra vaardigheden en genereren synergie door een gecoördineerde inspanning die ieder lid in staat stelt zijn sterke kanten zo veel mogelijk te laten toenemen en zijn zwakke kanten zo gering mogelijk te maken.

Naresh Jain (2009) stelt: 'Teamleden moeten leren elkaar te helpen, andere teamleden te helpen om hun ware potentieel te realiseren en een omgeving te creëren die het voor iedereen mogelijk maakt zijn grenzen te verleggen.'

Een duikteam moet gemeenschappelijke capaciteiten en waardes hebben en eenieder moet boventallig zijn, dat wil zeggen dat iedereen de vaardigheden bezit om ieder ander teamlid te kunnen vervangen. Dit omvat identieke procedures en protocollen, set van vaardigheden, ervaring, kennis om het doel te ondersteunen, gelijksoortige configuratie van de uitrusting en nog meer. Een essentieel deel van teamduiken is je bewust zijn van de capaciteiten van het team, de fysieke en mentale status en voorbereid zijn om de leden van het team te beschermen, ondersteunen en te versterken. Gebruikelijk is dat de taken onder de teamleden verdeeld worden, zoals primaire navigatie, afrollen van een haspel, oplaten van een SMB, bedienen van een camera, decompressiestrategie bewaken. Alle teamleden moeten ook boventallig kunnen zijn betreffende deze taken en op die manier zouden alle teamleden iedere taak moeten kunnen uitvoeren en indien nodig overnemen.

Ik verwijs graag naar een hecht duikteam als een collectief brein, met interactie en naadloze integratie, de kracht van één duiker vermenigvuldigd door het aantal teamleden. Het collectieve brein kan taken uitvoeren en een niveau van veiligheid en comfort creëren, groter dan dat binnen het bereik van een enkele sportduiker ligt en dat maakt teamduiken het perfecte instrument voor project-georiënteerd duiken.

Duiken kan een teamactiviteit zijn en zou dan ook moeten zijn; voor mij is de teamfocus van fundamenteel belang en een enorme bijdrage aan veiligheid, comfort en succes bij het doelgerichte duiken.

JP Bresser, GUE Instructeur

Heb je wel eens het zwermen van **vogels gezien**? Honderden, soms duizenden spreeuwen samen vliegend in een wervelend, voortdurend veranderd patroon, in een oogwenk draaiend en van richting veranderend. Hoe kan een zwerm vogels als één vliegen en zo'n gecompliceerde choreografie perfect synchroon coördineren? Het is gemakkelijk te begrijpen hoe een spreeuw weet dat hij moet draaien als zijn buurman draait, omdat ze dicht op elkaar vliegen en elkaar kunnen zien. Maar hoe spelen honderden of duizenden spreeuwen het klaar om tegelijkertijd te draaien als vogels aan de uiteindes van de zwerm van elkaar verwijderd zijn door afstand en door honderden of duizenden andere vogels, dat blijft een mysterie. Niet waar? We zijn geen spreeuwen en onze 'zwerm duikers' is meestal beperkt tot een handjevol individuen. Maar hoe zou het zijn als we, behalve de schoonheid van de choreografie, als één zouden kunnen duiken, elkaar spiegelen of aanvullende taken uitvoeren terwijl we elkaar in een perfecte positie steunen? Zou het niet veel plezieriger en veiliger zijn als we onszelf konden positioneren en konden communiceren vooruitkijkend naar het plan en / of risico's konden verminderen als er zich een onverwachte sitatie zou voordoen?

Gedurende onze hele duikopleiding maken we een overgang van zelfbewustzijn met de focus op het omgaan met onze initiële, onstabiele basis als een kaartenhuis, een House of Cards: ademhalings- en drijfvermogenbeheersing, trim- en voortbewegingstechnieken. Spreekwoordelijk leren we, en in ons geval met een andersoortige vleugel, te vliegen. Naarmate door middel van oefenen de beheersing opgebouwd wordt volgen we onze gids en richten we onze aandacht naar buiten —we genieten meer van de omgeving en het gezelschap van anderen, vliegen meters van elkaar vandaan in een driedimensionale onderwaterwereld. Team en bewustzijn zijn twee begrippen die we nog niet in beeld hebben. We zijn eenvoudigweg een **groep individuen** die op dezelfde plek en dezelfde tijd duiken. We hebben nog geen enkel idee over onze 'buddy's uitrusting, vaardighedenniveau of omgaan met noodprocedures, die wellicht anders zijn dan die uit onze opleidingsvoorgeschiedenis. Communicatie tijdens het onderwater zijn, bestaat uit een keten van reacties in plaats van anticipatie, beperkt tot willekeurige "OK's", "Kijk eens,"

totdat iemands drukmeter aan de bel trekt en het tijd voor iedereen is om naar huis terug te keren. Zou er een duiker onderweg vermist worden, leren we dat we gedurende een minuut moeten zoeken voordat we opstijgen. Het hele plaatje is er een van een slecht geplande duik door een ongeorganiseerde en onveilige menigte duikers. Hopelijk eindigt het er niet mee dat iemand de duikbril van zijn buurman afschopt bij het onverwacht draaien om uit te vissen 'waar in de onderwaterwereld' hun maat naartoe is gegaan.

Er zijn twee doelen bij het **duiken als een team**: veiligheid en elkaar aanvullen. **Veiligheid** wordt bereikt als een redelijk aantal duikers (maximaal twee fot drie, waarbij vier twee teams van twee is) de handen ineen slaan om een probleem op te lossen, zoals materiaalproblemen, ingewikkelde navigatie of omgaan met omgevingszaken. Het advies betreffende boventalligheid betreft niet alleen het materiaal, maar ook het aantal hersenen en ogenparen die er zijn om met iedere situatie om te kunnen gaan. Sommige duiken, zoals decompressieduiken, vergen van duikers dat ze elkaars handelingen spiegelen als onderdeel van de procedure die ze tijdens de opleiding hebben geleerd. **Elkaar aanvullen treedt** op wanneer duikers van elkaar afhankelijk worden en verschillende rollen toebedeeld krijgen om een missie te kunnen voltooien. Plekken zonder direct toegang tot het oppervlak zijn een goed voorbeeld waar een duiker die verantwoordelijk is voor het afrollen van de lijn de ogen naar voren gericht heeft en de ander naar achteren kijkt om te letten op vastlopen van de lijn en met licht te ondersteuning te bieden.

"Het advies betreffende boventalligheid betreft niet alleen het materiaal, maar ook het aantal hersenen en ogenparen die er zijn om met iedere situatie om te kunnen gaan."

Hoe de duikconfiguratie ook is, het team plant de duik, visualiseert het plan, duikt het plan en respecteert

het feit dat ieder teamlid op ieder moment en voor welke reden dan ook de duik kan afbreken. Meer dan alleen maar een gouden regel is dat een veiligheidswaarborg.

Teambewustzijn en- positioneringzijn essentieel voor de veiligheid van de leden en om communicatie binnen het team mogelijk te maken. Dit bewustzijn drijft op de gecombineerde kennis van haar leden, d.w.z. hun vermogen om gebeurtenissen te herkennen, begrijpen en af te handelen op basis van.

Positionering wordt geweldig ondersteund door de aaskaarten: ademhaling en beheersing van het drijfvermogen, trim en efficiënte voortbewegingstechnieken zoals we al eerder vastgesteld hebben in onze House of Cards serie. In staat zijn om naast elkaar te navigeren op een armlengte afstand, of een halve lichaamslengte afstand met de een achter de ander, verkleint de reactietijd wanneer er zich een probleem voordoet. In staat zijn om teamleden to lokaliseren door gewoon je hoofd om te draaien of door een passieve lichtcommunicatie zonder noodzaak je voortdurend om te draaien geeft een veiligheid die voorkomt dat je de duikbril van je teammaatje afschopt of de omgeving schade toebrengt. De vaardigheid om elkaar aan te kijken tijdens opstijgingen en afdalingen en de omgeving te gebruiken voor de veiligheid van het team, versterkt de communicatieprocedures en waarborgt een goede reactieketen als een teamlid een vorm van duizeligheid ervaart of een materiaalprobleem heeft. Gebruik maken van de omgeving voor mogelijk fysieke steun maakt ook deel uit van het teambewustzijn: bijvoorbeeld gebruik maken van een shot line in plaats van in het blauwe te drijven, het team parallel aan een drop off positioneren in plaats van die de rug toe te keren, op diepte een SMB kunnen gebruiken om de opstijging van het team te ondersteunen en tegelijkertijd het oppervlak eerder vroeger dan later te waarschuwen betreffende de locatie van het team.

Communicatie binnen het team vertrouwt op een gemeenschappeljke taal die geleerd, geoefend en gevalideerd moet worden voor je onderwater gaat. Na een aantal oefenduiken leert het team om met

één stem te spreken. Als het team verandert, zou de stem niet anders moeten worden. Dit is paradoxaal een van de grote verschillen tussen de recreatieve en de technische duikwereld: waar de meeste recreatieve duikers een briefing krijgen die onderwatercommunicatie omvat, die meestal voor het grootste deel varieert van de ene lokatie tot de ander, heeft de technisch duikgemeenschap besloten tot een gemeenschappelijke, internationale taal, onafhankelijk van de opleidingsorganisatie. Eenmaal onderwater worden er geen woorden meer gesproken, maar is communicatie op andere manieren mogelijk; handsignalen, schrift, lichtsignalen en contact via aanraking. Maar veel van de echte communicatie is niet verbaal, iets wat ons terugbrengt naar het fundament van het bewustzijn. De meesten van ons hebben een speciale buddy – degene waarmee we graag duiken omdat we van elkaar weten wat de ander aan het doen is zonder dat we iets hoeven aan te geven. Dit vermogen om verder te zien dan de duikbril lang is, om andere leden te lezen, de omgeving te gebruiken en te begrijpen wat de huidige situatie is en hoe interactie aan te gaan, is geen wonder – het kost tijd, oefening en bescheidenheid. Een paar essentiële vaardighedenreeksen die als onderdeel van de opleidingssessie worden uitgevoerd, onderstrepen het vermogen van het team om om te gaan met iedere uitdagende situatie.

De meeste duikorganisaties bieden een “**Solo**” duikcursus aan en insisteren op een overdaad aan materiaal en andere veiligheidsprocedures. Sommige duikers stellen natuurlijk dat het soms veiliger is om alleen te duiken dan in slecht gezelschap en dat is misschien wel verkeerd waar. De verschillen in perceptie tussen duikers moeten voor de duik aan het oppervlak besproken worden om te kunnen begrijpen wat het gezelschap op het eerste oog ‘slecht’ maakt. Meestal zal het antwoord te maken hebben met een van de duikfundamenten die voor de een of de andere duiker ontbreken en soms heeft het antwoord te maken met slechte communicatie, voorbereiding en planning voordat er iemand zelfs maar een stukje van een zwemvlies in het water heeft gestoken.

“Eenmaal onderwater worden er geen woorden meer gesproken, maar is communicatie op andere manieren mogelijk; handsignalen, schrift, lichtsignalen en contact via aanraking. Maar veel van de echte communicatie is niet verbaa…”

Duiken gaat meer over het zich inzetten voor een gemeenschappelijk, gedeeld doel dan over het zelf bereiken van succes. Samenkomen is een begin, samen blijven is vooruitgang en duiken als één is succes. Antropologen bewonderen het opmerklijke vermogen van spreeuwen om de cohesie als groep te bewaren in onzekere omgevingen en met een beperkte, luidruchtige communicatie. Als er onzekerheid heerst, optimaliseert interactie met een beperkt aantal buren de blans tussen groepcohesie en individuele inspanning.

Over de auteur

Audrey Cudel is een grotexplorer en instructeur technisch duiken gespecialiseerd in sidemount en grotduikopleidingen in Europa en Mexico.

Zij is in de industrie ook bekend om haar onderwaterfotografie die diep, technische duikers en grotduikers portretteert. Haar werk is in verschillende tijdschriften verschenen, zoals *Wetnotes, Octopus, Plongeur International, Perfect Diver, Times of Malta*, en SDI/TDI en DAN (Divers Alert Network) publicaties.

Vertaler: Els Knaapen